

Instytucjonalna polityka otwartości Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach

Biorąc pod uwagę korzyści, jakie płyną z szerokiej współpracy i wymiany wiedzy oraz pragnąc zapewnić wszystkim dostęp do wiedzy bez zbędnych ograniczeń, wprowadza się w Uniwersytecie Śląskim Politykę Otwartego Dostępu (POD).

1. Pojęcia używane w POD należy rozumieć zgodnie z definicjami przyjętymi w „Regulaminie ochrony, korzystania i zarządzania wynikami prac intelektualnych na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach oraz zasad ich komercjalizacji” (Uchwała nr 235 Senatu Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 24 kwietnia 2018 r.), zwanym dalej Regulaminem.
2. POD nie narusza obowiązków wynikających z Regulaminu, a w szczególności zobowiązania Twórców do rozpowszechniania utworów naukowych w sposób, który nie doprowadzi do pozbawienia ochrony prawnej innych rezultatów twórczych (tj. np. możliwości uzyskania patentu na wynalazek opisany w utworze).
3. POD obowiązuje pracowników, doktorantów i studentów Uniwersytetu Śląskiego, a także inne osoby z którymi Uniwersytet Śląski zawarł umowę przewidującą zastosowanie POD.
4. Dla potrzeb POD przyjmuje się następujące definicje pojęć:
  - a) „Publikacje”:
    - artykuły w czasopismach naukowych;
    - publikacje w recenzowanych materiałach z konferencji;
    - monografie naukowe oraz rozdziały w monografiach naukowych.
  - b) „Dane Badawcze” - dane zebrane lub wytworzone jako materiał do analizy w ramach badań naukowych prowadzonych w Uniwersytecie Śląskim.
5. POD ma zastosowanie do tych publikacji i danych badawczych, powstałych w szczególności w wyniku finansowania lub współfinansowania ze środków publicznych, w których w afiliacji podano Uniwersytet Śląski w Katowicach.
6. W przypadku, gdy publikacje lub dane badawcze powstały w wyniku realizacji projektów finansowanych całkowicie ze źródeł zewnętrznych, które przewidują zasady postępowania odmienne w stosunku do POD, zasady te mają pierwszeństwo zastosowania.
7. Realizacja niniejszej polityki otwartego dostępu będzie odbywała się z pełnym poszanowaniem praw autorskich i praw pokrewnych, przepisów dotyczących

ochrony baz danych oraz praw własności przemysłowej. Przetwarzanie danych badawczych, zawierających dane osobowe podlega odpowiednim zabezpieczeniom dla praw i wolności osoby, której dane dotyczą, zgodnie z art. 89 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) oraz art 469b ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Publikowanie wyników badań naukowych i prac rozwojowych następuje w sposób uniemożliwiający identyfikację osoby fizycznej, której dane osobowe zostały przetworzone.

Otwarty dostęp do publikacji

8. Autorzy zapewniają otwarty dostęp do publikacji poprzez publiczne udostępnienie z udzieleniem wolnej licencji Creative Commons, korzystając z jednej z dróg:
  - a) publikowanie w recenzowanych otwartych czasopismach i książkach naukowych (złota droga) i deponowanie ich w Repozytorium Uniwersytetu Śląskiego,
  - b) zdeponowanie elektronicznej postaci ostatecznej wersji publikacji, ewentualnie wersji autorskiej lub wersji dopuszczonej przez politykę wydawcy (zielona droga) w Repozytorium Uniwersytetu Śląskiego,
  - c) Autor Rozprawy doktorskiej, obronionej w Uniwersytecie Śląskim zapewnia otwarty dostęp do rozprawy poprzez wypełnienie zapisów Zarządzenia nr 31/2014 z dnia 13.03.2014 Rektora UŚ w sprawie utworzenia repozytorium rozpraw doktorskich dopuszczonych do publicznej obrony w Uniwersytecie Śląskim oraz określenia trybu i warunków ich gromadzenia i udostępniania przez Bibliotekę Uniwersytetu Śląskiego i biblioteki specjalistyczne.
9. Publiczne udostępnienie, o którym mowa w pkt. 8, zapewnia się niezwłocznie po opublikowaniu, jeśli pozwala na to polityka wydawcy.
10. Autorzy Publikacji są w szczególności zobowiązani do uprzedniego uzgadniania realizacji zobowiązania wskazanego w pkt. 8:
  - a) z wydawcami oraz innymi użytkownikami Publikacji (np. organizatorami konferencji naukowych), a w tym do udzielania do Publikacji licencji niewyłącznych, które nie zawierają postanowień ograniczających lub wyłączających możliwość wykonania zobowiązania wskazanego w pkt. 8;
  - b) ze współtwórcami Publikacji (w przypadku utworów współautorskich), jak również z twórcami oryginałów (w przypadku utworów stanowiących opracowanie, np. tłumaczenie już istniejących publikacji).
  - c) w przypadku, gdy wykonanie zobowiązania wskazanego w pkt. 8 nie jest możliwe, zobowiązanie to uważa się za wykonane, jeżeli autor Publikacji zapewni nie później niż w terminie 12 miesięcy, licząc od daty wydania, publiczne udostępnienie Publikacji w taki sposób, aby każdy mógł mieć do

niej dostęp w miejscu i w czasie przez siebie wybranym oraz możliwość nieodpłatnego i nieograniczonego technicznie korzystania.

11. Publikacje wydane przez Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego przekazywane są w elektronicznej wersji do Repozytorium Uniwersytetu Śląskiego po upływie 12 miesięcy od daty wydania i udostępniane są na wolnej licencji Creative Commons CC-BY lub CC-BY-SA.
12. Czasopisma wydawane przez jednostki Uniwersytetu Śląskiego publikowane są w modelu otwartego dostępu z zastosowaniem wolnej licencji CC (zalecane CC-BY lub CC-BY-SA).

Otwarty dostęp do danych badawczych

13. Osoby, które dysponują Danymi Badawczymi, dokładają wszelkich starań w celu zapewnienia otwartego dostępu do Danych Badawczych wraz z powiązаныmi metadanymi, w szczególności poprzez:
  - a) opracowanie planu zarządzania Danymi Badawczymi określającego zasady zarządzania danymi w trakcie i po zakończeniu badań, precyzującego rodzaje danych zbieranych, przetwarzanych lub wytwarzanych w trakcie badań, określającego stosowane w odniesieniu do danych metodologie i standardy, a także zasady udostępniania danych i ich długoterminową archiwizację;
  - b) aktualizację planu zarządzania Danymi Badawczymi w trakcie trwania badań, o ile zachodzi taka konieczność;
  - c) zdeponowanie Danych Badawczych w Repozytorium Uniwersytetu Śląskiego lub w innym wyspecjalizowanym repozytorium;
  - d) jeśli to możliwe, publiczne udostępnienie Danych Badawczych tak by każdy miał do nich dostęp w czasie i miejscu przez siebie wybranym bez ograniczeń prawnych, np. wraz z udzieleniem wolnej licencji;
  - e) zapewnienie, aby dane były: identyfikowalne (np. za pomocą standardów takich jak DOI), dostępne, nadające się do przeprowadzenia badań, użyteczne poza pierwotnym celem (dla którego zostały zebrane) oraz interoperacyjne.
14. Bezpośredni przełożony jest zobowiązany do zapoznania nowo zatrudnionego pracownika z POD.

Koordinator do spraw Otwartego Dostępu

15. Rektor Uniwersytetu Śląskiego powołuje koordynatora do spraw otwartego dostępu.
16. Do zadań koordynatora do spraw otwartego dostępu należy:
  - a) informowanie o POD, organizowanie szkoleń dotyczących otwartego dostępu;

- b) doradzanie w zakresie najlepszych praktyk zgodnych z POD;
  - c) koordynowanie prac związanych z tworzeniem, utrzymaniem i rozwojem infrastruktury otwartego dostępu w Uniwersytecie Śląskim;
  - d) monitorowanie realizacji POD oraz raportowanie wyników Rektorowi Uniwersytetu Śląskiego,
  - e) przedstawianie władzom uczelni raportu na temat realizacji POD za dany rok do końca pierwszego kwartału roku następnego i publikowanie go na stronie internetowej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.
17. POD odnosi się do publikacji powstałych po wejściu w życie zarządzenia ustanawiającego POD.